

Planinska zveza Slovenije

p. p. 214

1001 Ljubljana

Zadeva: Javna razprava - dvonamenska raba planinskih poti

Spoštovani!

Slovenska kolesarska pobuda je pregledala in proučila izhodišča za določitev kriterijev za dvonamensko rabo planinskih poti, ki jih je dne 11. 3. 2012 objavila Planinska zveza Slovenije, na svojih spletnih straneh.

Pozdravljamo pripravljenost Planinske zveze Slovenije za spremembo stanja. Ta sprememba je nujna, saj dosedanje uveljavljene prepovedi in omejitve ne upoštevajo dejstva, da se oboji – pešci in kolesarji – gibljemo z lastno močjo.

Mnenja smo, da predlagana namera o odpiranju posameznih planinskih poti za dvonamensko rabo predstavlja neracionalni pristop pri urejanju poti za gorsko kolesarjenje. Še več, verjamemo, da bo predlagani pristop prinesel precejšnje povečanje administrativnega dela tako za posamezna planinska društva kot za pristojne upravne organe in s tem neracionalno porabo delovnega časa in finančnih sredstev. Zavedamo se, da je predlagani pristop v skladu z Zakonom o planinskih poteh (Ur. l. RS, št 61/2007), za katerega pa menimo, da neupravičeno omejuje uporabo kolesa na poteh, ki že sedaj poleg pohodništva služijo drugim namenom. Kar pa zadeva samo gorsko kolesarjenje, nikakor ne sledi smernicami razvitih okolij, katerih zgledov v Evropi ne manjka, kjer so že pred časom prepoznali izredne pozitivne vidike razvoja gorskega kolesarstva in gorskega kolesarjenja, kot so:

- vpliv na zdravstveno stanje in splošno dobro počutje in s tem povezanim zmanjšanjem izdatkov javno zdravstvene blagajne;
- vpliv na gospodarski razvoj in turizem (kot trajnostnega turističnega produkta);
- vpliv na razvijanje športne panoge kot take in s tem povezanih športnih dosežkov.

V nadaljevanju navajamo stališče Slovenske kolesarske pobude s priporočili gorskim kolesarjem za vožnjo z gorskim kolesom, za katere se bomo v največji možni meri trudili, da postanejo kodeks gorskega kolesarjenja, ter pripombe na 15 točk izhodišč Planinske zveze Slovenije za pripravo kriterijev za dvonamensko rabo planinskih poti.

Stališče Slovenske kolesarske pobude in priporočila gorskim kolesarjem za vožnjo z gorskim kolesom

Slovenska kolesarska pobuda si prizadeva omogočiti dovoljeno kolesarjenje po vseh poteh, kolovozih, vlakah in gozdnih cestah, razen na določenih območjih, kjer bi zaradi kolesarjenja prišlo do nezaželenih okoljskih vplivov (npr. erozija tal) ali konfliktov z drugimi uporabniki naravnega okolja (npr. težave pri srečevanju s pešci na zelo obiskanih poteh).

Zakonodaja v Sloveniji ni naklonjena gorskemu kolesarstvu, saj prepoveduje vožnjo s kolesom v naravnem okolju. Menimo, da kolesa ne morejo biti izenačena z motornimi vozili. Poleg tega je kolesarjenje ena izmed najbolj trajnostnih oblik športne, rekreacijske in turistične dejavnosti. To velja tudi za gorsko kolesarjenje, ki v največji možni meri izkorišča že obstoječo infrastrukturo (poti, kolovoze, vlake, gozdne ceste). Številne znanstvene in strokovne raziskave v okoljih z dolgoletnim institucionaliziranim varstvom okolja in narave kažejo, da gorsko kolesarjenje nima večjega vpliva na okolje in naravo kot druge primerljive oblike rekreacije, npr. pohodništvo.

Prepričani smo, da je pri vožnji s kolesom treba upoštevati kodeks gorskega kolesarjenja. Kolesarjenje, ki tega kodeksa zaradi svoje specifičnosti ne more upoštevati (t. i. gravitacijsko kolesarjenje, npr. tekmovalni spust), pa sodi na za to namenjena omejena območja, ki morajo biti označena, in če je potrebno, tudi zavarovana.

Slovenska kolesarska pobuda si zato prizadeva usmeriti tokove uporabnikov naravnega okolja, in sicer tako, da bo naravno okolje s strpno rabo ustrezno dostopno različnim skupinam uporabnikov.

Prepričani smo, da je tudi v naravnem okolju možno doseči sožitje kolesarjev in pešcev, kot je to primer v urbanem okolju, celo v coni za pešce. Kolesarjem in pešcem je namreč skupno gibanje z lastno močjo, uporabljamo le različne tehnične pripomočke, npr. kolesa, smuči, čevlje, palice, dereze ...

Bistvo gorskega kolesarjenja je doživljanje narave in posebnosti posameznih okolij v njihovi prvinski obliki. Verjamemo, da bo sistematično razvijanje gorskega kolesarjenja na regionalnem in nacionalnem nivoju pripomoglo h krepitvi zavesti o izjemnosti narave in kvaliteti okolja v Sloveniji ter promociji Slovenije kot trajnostno naravnane turistične destinacije.

Slovenska kolesarska pobuda je na podlagi priporočil organizacij IMBA (International Mountain Bicycling Assotiation) in KTK (Komisija za turno kolesarstvo PZS) pripravila

usklajena priporočila gorskim kolesarjem za vožnjo z gorskim kolesom. Slovenska kolesarska pobuda si bo v največji možni meri prizadevala za promocijo in uveljavljanje priporočil skozi svoje dokumente, informacijske poti in produkte z namenom, da priporočila tudi v praksi postanejo kodeks gorskega kolesarjenja, s katerim se bodo (bomo) poistovetili in ga ponotranjili. Verjamemo, da način kolesarjenja vpliva na odločitve in odnos lastnikov in upravljavcev zemljišč do kolesarjev.

Kolesari samo po poteh.	Ne puščaj sledi.	Nikdar ne plaši živali.
Če nisi prepričan, ali je pot odprta za gorska kolesa ali ne, se pozanimaj. Ne kolesari v območjih, kjer bi zaradi kolesarjenja lahko prišlo do nezaželenih okoljskih vplivov ali konfliktov z drugimi uporabniki naravnega okolja. Način kolesarjenja vpliva na odločitve in odnos lastnikov in upravljavcev zemljišč do kolesarjev.	Kolesari podlagi primerno. V mokrih razmerah izberi primerno pot, saj se razmočena podlaga hitreje poškoduje. Izogibaj se blokiranju koles. Uporabljalj obstoječe poti, ne delaj novih in ne ubiraj bližnjic. Kar si prinesel v naravo, odnesi s seboj.	Nenadna pojava, hiter gib in hrup plašijo živali, tako divje kot domače. Živalim daj priložnost, da se umaknejo. Ko kolesariš mimo konja, bodi pozoren in upoštevaj navodila jezdeca. Lese pusti tako, kot si jih našel.
Obvladuj kolo.	Odstopi prednost.	Načrtuj.
Upoštevaj hitrostne omejitve, priporočila in lastne sposobnosti. Neprevidnost lahko povzroči nesrečo. Za ovinki in mrtvimi koti vedno pričakuj ovire ali druge uporabnike.	Ne plaši drugih uporabnikov, opozori nase. Prijazen pozdrav je vedno dobrodošel. Bodi uvideven: upočasni vožnjo, vzpostavi komunikacijo. Če je potrebno, se umakni oz. sestopi s kolesa. Drugi nemotorizirani uporabniki imajo vedno prednost pred kolesarji, razen če je pot označena le za kolesarje. Izbiraj manj obiskane poti.	Upoštevaj lastnosti svoje opreme, lastne sposobnosti in posebnosti ture ter se primerno pripravi. Bodi samozadosten, vzdržuj opremo, pri sebi imej potrebne zaloge živil, prvo pomoč ter rezervno opremo in oblačila. Vedno nosi čelado in drugo primerno zaščitno opremo.

Tabela 1: Priporočila gorskim kolesarjem za vožnjo z gorskim kolesom

Pripombe na 15 točk izhodišč Planinske zveze Slovenije za pripravo kriterijev za dvonamensko rabo planinskih poti

Točka 1: Vožnja s kolesi izven poti je prepovedana.

SKP: Se strinjamo.

Točka 2: Za vožnjo s kolesom po planinskih poteh je potrebno pridobiti soglasje lastnikov zemljišča in planinskih društev, ki pot oskrbujejo in vzdržujejo.

SKP: Po našem vedenju, je ob sprejemanju Zakona o planinskih poteh (Ur. l. št. 61/2007) Planinska zveza Slovenije dosegla načelni dogovor o soglasju z reprezentativno zvezo lastnikov zemljišč. Tovrsten dialog želi razvijati tudi Slovenska kolesarska pobuda.

Točka 3: Na planinskih poteh ima vedno prednost – planinec.

SKP: Se strinjamo, vendar navedeno ni stvar kriterijev za dvonamensko rabo poti, pač pa kodeksa gorskega kolesarjenja (glej tabelo 1). Predlagamo, da se ta točka umakne kot kriterij.

Točka 4: Vožnja s kolesi nad gozdno mejo (v visokogorju) je prepovedana, razen po obstoječih prometnicah.

SKP: Po našem mnenju in pregledu strokovne in znanstvene literature, ne obstaja razlog za splošno prepoved. Predlagamo naslednjo navedbo: vožnja s kolesi po planinskih poteh nad gozdno mejo ni na splošno prepovedana, ustreznost primernosti planinske poti se presoja od primera do primera.

Točka 5: Minimalna svetla širina dvonamenskih poti je 1,5 m.

SKP: Se ne strinjamo. Predlagamo navedbo: minimalna svetla širina dvonamenske poti je 1,2 m.

Točka 6: Upoštevati je potrebno obiskanost oz. frekventnost poti.

SKP: Se strinjamo.

Točka 7: Naklon poti mora biti na celotni trasi pod 20 %.

SKP: Naklona poti kot kriterija ni možno določiti arbitrarno in ločeno od drugih dejavnikov, npr. trdnosti podlage. Če se smatra, da bi naklon poti lahko bil odločujoči kriterij za zaporo posamezne planinske poti za dvonamensko rabo, se ustreznost primernosti take planinske poti presoja od primera do primera. Kot orientacijska vrednost (ne pravilo) lahko služi 20 % naklon na celotni dolžini poti.

Točka 8: Trdnost podlage poti, predvsem takrat in tam, ko je teren razmočen.

SKP: Problem lahko predstavlja tudi preveč sipek material podlage in ne le preveč razmočen. Strinjamo se, da je potrebno samoomejavanje pri izbiri trase kolesarjenja glede na razmere na terenu, vendar to ni stvar kriterijev za dvonamensko rabo poti, pač pa kodeksa gorskega kolesarjenja (glej tabelo 1). Predlagamo navedbo: Potrebno je upoštevati trdnost in stabilnost podlage, ki se presoja od primera do primera.

Točka 9: Prepoved vožnje na vseh zavarovanih območjih, razen če je to izrecno dovoljeno.

SKP: Strinjamo se, da lahko v zavarovanih območjih veljajo posebni režimi vožnje z gorskimi kolesi v naravne okolju, vendar je to domena predpisov o varstvu narave in ne kriterij za dvonamensko rabo planinskih poti. Predlagamo, da se ta točka umakne.

Točka 10: Prepoved vožnje po poteh z vgrajenimi lesenimi bruni, ki utrjujejo pot.

SKP: Da je na delu planinske poti odsek z lesenimi bruni, ne more biti kriterij za dvonamensko rabo poti in zaporo celotno planinska pot. Zato predlagamo: prepoved vožnje po delih poti, kjer so vgrajena lesena bruna.

Točka 11: Določiti način označevanja dvonamenskih poti (enotno za vso Slovenijo).

SKP: Kot navedeno, smatramo, da Zakon o planinskih poteh (Ur. l. RS, št 61/2007), vsaj kar se tiče gorskega kolesarjenja, ne sledi smernicami razvitih okolij, katerih zgledov v Evropi ne manjka, kjer so že pred časom prepoznali izredne pozitivne vidike razvoja gorskega kolesarstva in gorskega kolesarjenja. Zato predlagamo ravno obratno navedbo: določiti način označevanja zaprtih planinskih poti za dvonamensko rabo (enotno za vso Slovenijo).

Točka 12: Določiti, kdo bo poleg skrbnika poti (po zakonu o planinskih poteh) še vzdrževalec dvonamenskih poti.

SKP: Vzdrževanje planinskih poti in s tem povezanih stroškov, je že v obstoječem stanju podcenjeno, večino vzdrževalni del pa markacisti opravijo brezplačno. Bistveno podcenjen je tudi pozitiven vpliv dobro razvitega omrežja planinskih poti na zdravstveno stanje in splošno dobro počutje populacije, tudi v smislu manjšanja izdatkov javno zdravstvene blagajne. Po podatkih Planinske zveze Slovenije je dobrih 58.000 ljudi včlanjeno v planinska društva, po podatkih raziskave Slovensko javne mnenje 2008 se je 14, 6 % ali okoli 295.000 Slovencev vsaj enkrat ukvarjalo s planinstvom ali gorništvom. Po podatkih omenjene raziskave se je vsaj enkrat letno z gorskim kolesarjenjem ukvarjalo 6 % ali okoli 120.000 Slovencev. Menimo, da je potrebno na nacionalni ravni oblikovati sistemsko rešitev financiranja vzdrževanja in urejanja poti, kjer bodo vključeni tudi nosilci gospodarskih dejavnosti (npr. s področja turizma), lokalne skupnosti in drugi deležniki. Organizacijski model pa se lahko razlikuje glede na specifiko posameznih lokalnih in regionalnih okolij.

Točka 13: Vse planinske poti so zaprte za kolesarje, razen tistih, za katere na predlog skrbnika poti člani KPP, KTK in KVG N ocenijo, da izpolnjujejo pogoje za dvonamensko rabo poti.

SKP: Se ne strinjamo. Predlagamo navedbo: Vse planinske poti so odprte za kolesarjenje, razen tistih, na katerih je to izrecno prepovedano.

Točka 14: Določiti, kdo bo financiral dodatno vzdrževanje dvonamenskih poti.

SKP: Ta točka je neločljivo povezana s točko 12. Predlagamo, da se ta točka umakne kot kriterij.

Točka 15: Določiti odgovornost na dvonamenskih poteh oz. kdo nosi odgovornost v primeru nesreče.

SKP: Ni stvar kriterijev za dvonamensko rabo poti. Predlagamo, da se ta točka umakne kot kriterij. Smo pa mnenja, da bodo urejene poti, tako z vidika legalnosti kot z vidika urejanja vzdrževanja, olajšale ugotavljanje odgovornosti v primeru nezgodnih dogodkov. Reševanje tovrstnih primerov pa je stvar zavarovalnic in sodišč.

V imenu Slovenske kolesarske pobude

Peter Zajc

RRA Koroška d.o.o. – Regionalna razvojna agencija za koroško

